

VTL

Antonie van Leeuwenhoekweg 8

2408 AM Alphen aan den Rijn

T 0900 1442 (€ 0,10 p/m)

F 0172 431 814

info@vtl.nl

www.vtl.nl

Arbeidsmarktonderzoek

Beroepsgoederenvervoer

2009

Regio Zuidoost

Datum

juli 2009

Ons kenmerk

XC

Status

Definitief

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Managementsamenvatting	4
1 Inleiding	7
1.1 Doelstelling onderzoek	7
1.2 Opzet onderzoek	7
1.3 Leeswijzer	8
2 De sector in ontwikkeling	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Ontwikkeling aantal bedrijven	9
2.3 Ontwikkeling werkgelegenheid	9
2.4 Uitzendkrachten	13
2.5 Deeltijdbanen	14
2.6 Personeelsoverschotten en maatregelen	14
2.7 Vacatures	16
3 Personeel in beweging	18
3.1 Inleiding	18
3.2 Instroom en herkomst van nieuw aangenomen personeel	18
3.3 Interne doorstroom	19
3.4 Uitstroom en bestemming	19
4 Scholingbeleid in ontwikkeling	21
4.1 Inleiding	21
4.2 Beroepsonderwijs	21
4.3 Scholing van werknemers	21
5 Economische recessie	23
5.1 Inleiding	23
5.2 Verwachtingen van werkgevers in het BGV	23
5.3 Maatregelen	24
6 Conclusie	27

Voorwoord

Voor u liggen de resultaten van het onderzoek dat ECORYS in opdracht van VTL heeft uitgevoerd naar de actuele arbeidsmarktsituatie in de sectoren beroeps-goederenvervoer en logistieke dienstverlening. De onderhavige rapportage heeft betrekking op het beroepsgoederenvervoer in de **regio Zuidoost**. In totaal hebben 324 bedrijven in regio Zuidoost hun medewerking aan dit onderzoek verleend.

In de uitvoering heeft ECORYS met diverse partijen en personen nauw samengewerkt. Het telefonische veldwerk onderbedrijven is uitgevoerd door Bureau Mediad, door een team onder leiding van Marieke Meij. Met vertegenwoordigers van enkele bedrijven verspreid over de zes regio's zijn aanvullend gesprekken gevoerd.

De begeleiding van het onderzoek namens VTL is verzorgd door Sandra Helmes.

Wij bedanken alle betrokkenen die op directe wijze een bijdrage hebben geleverd aan het onderzoek. In het bijzonder gaat onze dank uit naar de bedrijven die door hun medewerking aan de interviews de basis voor dit onderzoek hebben gelegd.

Het onderzoeksteam,

Peter Donker van Heel (projectleider)
Martin van der Ende
Ting Li
Susan van de Vlasakker
Claudia Groen
Marijke Manshanden (redactie)
Danielle Lako (stagiair)

Managementsamenvatting

Dit rapport bevat de uitkomsten van het onderzoek dat in februari en maart 2009 is uitgevoerd onder werknemers en werkgevers in het beroepsgoederenvervoer over de weg. Ten behoeve van het onderzoek zijn in deze periode landelijk 1.800 bedrijven geënquêteerd. Daarnaast zijn met 15 bedrijven verdiepende interviews uitgevoerd. De belangrijkste resultaten van het onderzoek worden hier samengevat voor de regio Zuidoost. Deze regiorapportage is gebaseerd op 324 schriftelijke interviews met bedrijven in de vorm van enquêtes en enkele verdiepende interviews.

Economische recessie

Grotere afname werkgelegenheid dan landelijk

De economische recessie eind 2008 is gepaard gegaan met een afname van de werkgelegenheid in het beroepsgoederenvervoer. De werkgelegenheid is in regio Zuidoost met 3% afgenomen, tegenover 1% landelijk. De verwachting in de regio is dat de werkgelegenheid gaat dalen met 5% ten opzichte van 2% landelijk.

Het merendeel van de bedrijven (88%) bestaat uit één vestiging en heeft geen vestigingen of zusterbedrijven in andere Europese landen. In regio Zuidoost zijn meer bedrijven met vestigingen in andere Europese landen dan landelijk.

Weinig personeel uit doelgroepen

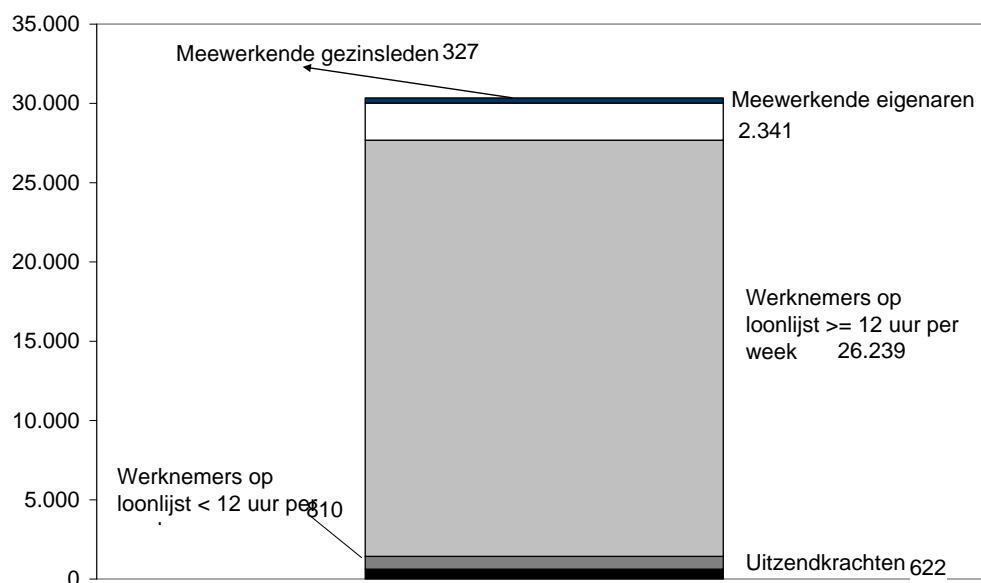
- In de sector werken 19.800 chauffeurs. Bijna 3.900 chauffeurs daarvan werken 1-daags nationaal, 6.000 chauffeurs werken meerdere dagen internationaal en 9.900 chauffeurs werken nationaal.
- Het aandeel logistiek medewerkers dat vrouw is, is hoger dan landelijk. Het aandeel etnische minderheden lager. Het aandeel mensen uit Midden- en Oost-Europa is iets hoger dan landelijk.

Aandeel uitzendkrachten blijft gelijk

Wat betreft de inzet van uitzendkrachten zijn de vooruitzichten voor volgend jaar gelijk aan landelijke vooruitzichten, namelijk dat het uitzendvolume gelijk blijft.

De onderstaande figuur geeft een overzicht van de opbouw van de werkgelegenheid in 2008.

Figuur M.1 Samenstelling van de werkgelegenheid in het beroepsgoederenvervoer op 1 januari 2009 in regio Zuidoost

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Minder vacatures dan landelijk

In regio Zuidoost zijn minder vacatures beschikbaar dan landelijk. De vacatures die beschikbaar zijn betreffen vooral vacatures als chauffeurs internationaal vervoer 1-daags en chauffeurs nationaal vervoer. De verwachtingen ten aanzien van de ontwikkeling van het personeelsvolume is negatiever dan landelijk.

Personeel in beweging

Meer nieuw personeel, grotere uitstroom

Het aandeel bedrijven dat in 2008 nieuw personeel heeft aangenomen is in regio Zuidoost 8 procentpunt hoger dan landelijk. Het grootste aandeel daarvan wordt gevormd door logistiek medewerkers. Daarnaast is het aandeel bedrijven met uitstroom 7 procentpunt hoger dan landelijk.

Scholingbeleid in ontwikkeling

Gelijk aantal leerlingen in het beroepsonderwijs

In de komende periode verwacht 94% van de bedrijven dat het aantal bbl- of bol-leerlingen gelijk blijft.

Economische recessie

Nog een jaar economische malaise

Bijna de helft van de bedrijven (iets meer dan landelijk) in het beroepsgoederenvervoer verwacht een afname van de omzet en van het rendement in 2009. De maatregelen om de economische recessie het hoofd te bieden was in 2008 naast het ontslaan van personeel ook arbeidstijdverkorting, in 2009 zijn dat ook omscholing, bijscholing en kostenbesparing.

Een ruime meerderheid van de bedrijven (69%) in het beroepsgoederenvervoer verwacht dat de recessie in de loop van 2010 voorbij zal zijn.

1 Inleiding

1.1 Doelstelling onderzoek

De doelstelling van het arbeidsmarktonderzoek in het beroepsgoederenvervoer over de weg (BGV) is het in beeld brengen van de (toekomstige) ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in de sector. Dit is zowel voor heel Nederland gedaan als voor zes regio's: Noordoost, Noordwest, Zuidoost, Midden, Zuid-Holland en Zeeland/Noord-Brabant. De resultaten van het onderzoek voor de **regio Zuidoost**, vindt u in dit rapport. Hierbij zijn de volgende kernthema's benoemd, die per hoofdstuk worden behandeld:

- *De sector in ontwikkeling*: hierbij gaat het om de meerjarige ontwikkelingen in de werkgelegenheid en de personeelsbehoefte in de bedrijven (hoofdstuk 2).
- *Personeel in beweging*: hierbij wordt ingegaan op de instroom, doorstroom en uitstroom van personeel. Tevens wordt ingegaan op de herkomst van nieuw personeel en de bestemming van vertrekkend personeel. Informatie over werkzame personen in de sector wordt gepresenteerd voor wat betreft de achtergrond van werknemers (vooropleiding en arbeidsverleden) (hoofdstuk 3).
- *Personeelsbeleid in ontwikkeling*: wat is het beleid en wat zijn de activiteiten van bedrijven op het gebied van personeelsbeleid, zoals diversiteitbeleid (hoofdstuk 4).
- *Toekomstperspectief werkgever*: welke invloed heeft de economische crisis op de werkgelegenheid in de branche en hoe anticipeert de werkgever hierop (hoofdstuk 5).

1.2 Opzet onderzoek

Er is een landelijke enquête uitgevoerd met netto 324 werkgevers in het beroepsgoederenvervoer in regio Zuidoost. Het onderzoek onder werkgevers is uitgevoerd door middel van een combinatie van een schriftelijke en telefonische enquête. Het werkgevers onderzoek geeft een representatief beeld van de gehele sector beroepsgoederenvervoer. Een verantwoording van de opzet en werkwijze van het onderzoek is opgenomen in bijlage B1 van de landelijke rapportage.

1.3 Leeswijzer

- In dit rapport zijn alleen de tabellen en figuren opgenomen waarvoor het mogelijk was percentages en absolute aantallen te onderscheiden naar regio's. Om dezelfde reden is er bij de resultaten voor de regio's geen onderscheid gemaakt naar grote, middelgrote en kleine bedrijven.
- De nummering van de hoofdstukken en de tabellen corresponderen met de nummering van het landelijke rapport. De nummering van de paragrafen kan afwijken (niet alle paragrafen komen terug in de regiorapportages).
- Sommige figuren zijn vereenvoudigd naar tabellen.
- Wanneer de resultaten in de tabellen of figuren opvallend afwijken van de landelijke resultaten vindt u dat terug in een toelichting bij de betreffende tabel of het betreffende figuur.
- Om de vergelijking eenvoudig te maken, zijn in de tabellen naast de regionale ook de landelijke cijfers opgenomen.
- De begeleidende teksten zijn beknopt gehouden. Voor een uitgebreide toelichting en verduidelijking van onderwerpen, thema's en tabellen verwijzen we u naar de landelijke rapportage over het beroepsgoederenvervoer.
- De verantwoording van het onderzoek en de bijlagen met de vragenlijsten zijn alleen in de landelijke rapportage opgenomen.

2 De sector in ontwikkeling

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de ontwikkeling van het aantal bedrijven in het BGV (2.2) en de werkgelegenheidsontwikkeling geschetst (2.3). In de paragrafen daarna wordt achtereenvolgens ingegaan op uitzendwerk (2.4), deeltijdwerk (2.5), overschotten (2.6) en tekorten van personeel (2.7) en vacatures (2.8).

2.2 Ontwikkeling aantal bedrijven

Bedrijven met vestigingen in andere Europese landen

De respondenten is gevraagd of hun vestiging deel uit maakt van een groter bedrijf. Wanneer dit het geval bleek is tevens gevraagd of, en waar, de overige vestigingen zich in Europa bevinden. Er is hierbij onderscheid gemaakt naar MOE-landen (Midden en Oost- Europa) en overige Europese landen.

Tabel 2.2 Aandeel bedrijven met meerdere vestigingen en het aandeel met vestigingen in MOE-landen en andere Europese landen (N=324)

	2008	N	2008	N
	Regio	Regio	Nederland	Nederland
Bedrijven zonder andere vestingen (zusterbedrijven)	87%	288	90%	1.590
Bedrijven met andere vestigingen in Nederland*	5%	17	5%	82
Bedrijven met vestigingen in MOE-landen en andere Europese landen	8%	25	5%	91
Totaal	100%	330	100%	1.763

* Er is niet specifiek gevraagd naar vestigingen in buiten-Europese landen. Bedrijven met vestigingen in Nederland en met vestigingen in buiten-Europese landen zijn hierbij inbegrepen.

** Meerdere antwoorden mogelijk.

Uit tabel 2.2 blijkt dat:

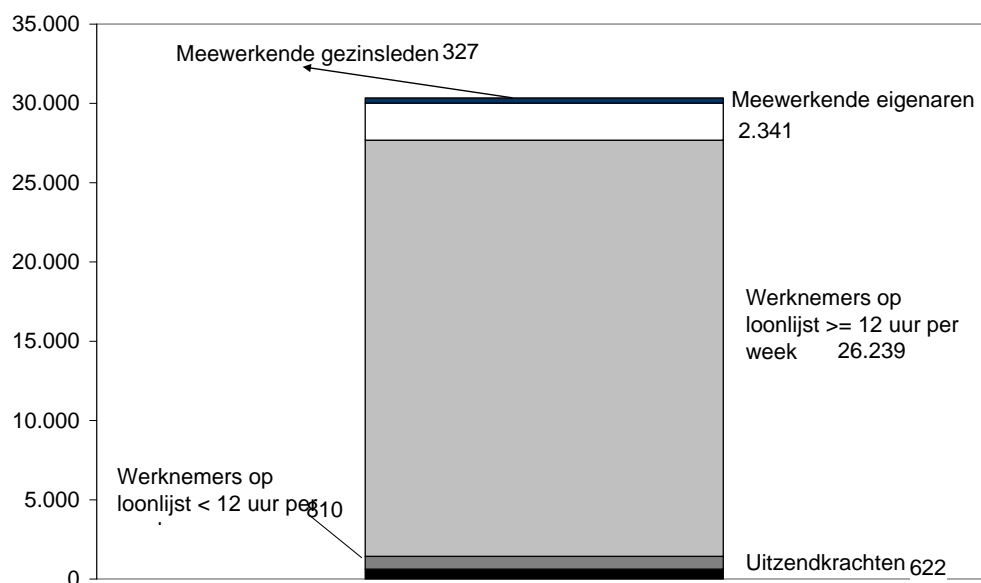
- Het overgrote deel van de bedrijven geen zusterbedrijven heeft (87%). Dit percentage iets lager dan het landelijke percentage.
- Van de overige bedrijven heeft 8% vestigingen in andere Europese landen dan Nederland tegenover landelijk 5%.

2.3 Ontwikkeling werkgelegenheid

Totale werkgelegenheid

In figuur 2.2 zijn naast de werknemers, meewerkende eigenaren en familieleden ook de uitzendkrachten en werknemers die minder dan 12 uur per week werken, meegenomen.

Figuur 2.2 Samenstelling van de werkgelegenheid in het beroepsgoederenvervoer op 1 januari 2009 regio Zuidoost

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Figuur 2.3 vertaald naar tabel. Ontwikkeling van de werkgelegenheid in het beroepsgoederenvervoer over de weg in 2008 (N=324)

	Regio Zuidoost 2008 N=291	Landelijk 2008 N=1.763
Ontwikkeling van de werkgelegenheid in het beroepsgoederenvervoer over de weg in 2008	-3%	-1%

De werkgelegenheid in regio Zuidoost is met 2 procentpunt sterker afgenomen dan landelijk (1%).

Werkgelegenheid naar functie

In tabel 2.3 is de werkgelegenheid in de sector verdeeld naar functie. De samenstelling van de werkgelegenheid is gebaseerd op de hoofdfunctie waaraan volgens de werkgevers de meeste tijd wordt besteed.

Tabel 2.3 Verdeling van de werkgelegenheid naar functie

	Totaal 2008 Regio	Totaal 2008 Nederland
Chauffeur internationaal vervoer 1-daags	3.900	12.700
Chauffeur internatonaal vervoer meerdaags	6.000	30.800
Chauffeur nationaal vervoer	9.900	45.500
Logistiek administratief medewerker	1.700	10.200
Operationeel logistiek medewerker	1.200	8.200
Middenkader en management	2.100	8.600
Andere functies	1.500	6.400
Totaal	26.300	119.400

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

NB Aantallen zijn afgerond op honderdtallen. Hierdoor kunnen sommige optellingen niet precies uitkomen op het totaal.

In regio Zuidoost zijn relatief meer mensen werkzaam in het beroepsgoederenvervoer dan in andere regio's.

In tabel 2.4 is de verdeling van personeel naar leeftijd te zien.

Tabel 2.4 Verdeling naar leeftijd van chauffeurs en al het personeel in de regio

	Chauf-feurs (N=254)	Regio (N=324)	Chauf-feurs Nederland	Nederland (N=1.763)
Jonger dan 25	7%	8%	11%	12%
25 tot 35 jaar	22%	22%	25%	25%
35 tot 45 jaar	34%	34%	33%	33%
45 tot 55 jaar	25%	25%	21%	21%
55 jaar en ouder	13%	12%	10%	9%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Uit tabel 2.4 blijkt dat de verdeling naar leeftijd van chauffeurs vergeleken met de werkzame beroepsbevolking in de regio bijna niet verschilt. De gemiddelde leeftijd van de chauffeurs is wel iets hoger dan landelijk.

Werkgelegenheid naar opleiding

In tabel 2.5 is te zien welke achtergrond de chauffeurs en alle medewerkers in de sector in regio Zuidoost hebben ten opzichte van de totale werkzame Nederlandse beroepsbevolking.

Tabel 2.5 Verdeling naar opleiding van chauffeurs en al het personeel in de regio

	Chauf-feurs regio (N=208)	Totaal (N=324)	Chauf-feurs Nederland	Totaal (N=1.763)
Alleen basisonderwijs	7%	6%	9%	7%
Lbo, mavo, vmbo	70%	62%	70%	61%
Havo en vwo	3%	6%	3%	6%
Mbo	20%	23%	18%	22%
Hbo en wo	0%	3%	0%	4%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Uit tabel 2.5 komt naar voren dat het opleidingsniveau van de chauffeurs bijna overeenkomt met het landelijke opleidingsniveau van chauffeurs.

Werkgelegenheid naar doelgroep

Van de werknemers die op de loonlijst staan, met een arbeidscontract van minimaal 12 uur per week, is gevraagd naar bepaalde achtergrondkenmerken. Het gaat dus niet over uitzendkrachten en eigen rijders in onderaanneming.

Tabel 2.6 Chauffeurs en logistiek medewerkers uit doelgroepen als percentage van het totale aantal chauffeurs en van het totale aantal logistiek medewerkers (N regio=282) (N Nederland = 282)

Aandeel van totale functiegroep	Chauf-feur regio	Logistieke medewerker regio	Chauf-feur Nederland	Logistieke medewerker Nederland
Vrouwen	1%	21%	1%	17%
Etnische minderheden	1%	4%	1%	9%
Ouder dan 55 jaar	13%	2%	10%	2%
Personen uit Midden en Oost Europa	2%	2%	1%	1%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

- Het aandeel vrouwen in de functie van logistieke medewerker in regio Zuidoost is 4 procentpunt hoger dan landelijk (17%).
- Het aandeel etnische minderheden in de functie van logistieke medewerker is in regio Zuidoost is 4% en is daarmee 5 procentpunt lager dan landelijk.
- Het aandeel personen uit Midden en Oost Europa in de functie van chauffeur en logistiek medewerker is in regio Zuidoost 2% en is daarmee 1 procentpunt hoger dan landelijk.

Toekomstige ontwikkeling werkgelegenheid

Tijdens de interviews is gebleken dat de verwachtingen voor de jaren 2009-2010 niet positief zijn. De sector blijft kampen met een gebrek aan vraag. In de loop van 2010 zal de economie volgens de geïnterviewde werkgevers weer aantrekken. Over de langere termijn durven werkgevers niet veel te zeggen, omdat de ontwikkelingen van de economische situatie in Nederland als geheel onduidelijk is.

In figuur 2.5 is te zien welke verwachting de ondernemers in regio Zuidoost op dit moment hebben voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid in 2009.

Figuur 2.5 *vertaald naar tabel. Door werkgevers verwachte ontwikkeling van de werkgelegenheid in het lopende jaar (2009) en werkelijke ontwikkeling 2008*¹

	Regio Zuidoost N=300	Landelijk N=1.651
Verwachte ontwikkeling van de werkgelegenheid in het lopende jaar (2009)	-5%	-2%
Werkelijke ontwikkeling van de werkgelegenheid in 2008	-3%	-1%

Uit figuur 2.5 blijkt dat de verwachte ontwikkeling van de werkgelegenheid voor 2009 in regio Noordoost 3 procentpunt lager is dan landelijk (-2%)

Aan de werkgevers is gevraagd naar hun verwachtingen ten aanzien van de ontwikkeling van het personeelsvolume op hun vestiging voor de periode 2010-2013 en apart voor het jaar 2010. De resultaten hiervan zijn in tabellen 2.7 en 2.8 weergegeven.

Tabel 2.7 *Verwachte ontwikkeling personeelsvolume 2010 (N regio=288) (N Nederland=1.607)*

	Totaal regio	Totaal Nederland
Afname personeelsvolume	16%	12%
Personeelsvolume blijft gelijk	77%	78%
Toename personeelsvolume	8%	10%
Totaal	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Uit tabel 2.7 blijkt dat enkele procenten van de werkgevers in regio Zuidoost negatiever zijn over de personeelsontwikkeling in 2010 dan landelijk.

Tabel 2.8 *Verwachte ontwikkeling personeelsvolume 2010-2013 (N regio=240) (N Nederland =1.364)*

	Totaal regio	Totaal Nederland
Afname personeelsvolume	6%	5%
Personeelsvolume blijft gelijk	75%	77%
Toename personeelsvolume	19%	18%
Totaal	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

2.4 Uitzendkrachten

Dit jaar is gevraagd naar de verwachte ontwikkeling van het uitzendvolume. In tabel 2.10 is te zien hoe de ontwikkeling zal zijn volgens de werkgevers.

¹ Verwachting gebaseerd op de werkgelegenheid exclusief meewerkende eigenaren en gezinsleden.

**Tabel 2.10 Verwachte ontwikkeling uitzendvolume 2010-2013 (N regio=246)
(N Nederland = 1.364)**

	Totaal Regio	Totaal Nederland
Afname uitzendvolume	6%	4%
Uitzendvolume blijft gelijk	89%	90%
Toename uitzendvolume	5%	5%
Totaal	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

2.5 Deeltijdbanen

De werkgevers is gevraagd naar het aantal deeltijdchauffeurs als percentage van het totaal aantal chauffeurs en het aantal deeltijd logistiek medewerkers ten opzichte van alle logistiek medewerkers (zie tabel 2.12). Onder deeltijdbanen worden hier banen verstaan van 12 tot 40 uur per week.²

**Tabel 2.12 In deeltijdwerkende chauffeurs (parttimers) in 2009 (N regio=282)
(N Nederland=1.763)**

	Aantal regio	Percentage regio	Aantal Nederland	Percentage Nederland
Parttime chauffeurs*, absoluut en aandeel t.o.v. alle chauffeurs	1.529	8%	8.100	10%
Parttime logistiek medewerkers absoluut en aandeel t.o.v. alle logistiek medewerkers*	662	20%	5.100	22%

*) Het gaat om banen tussen 12 en 40 uur per week.

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

2.6 Personeeloverschotten en maatregelen

Gezien de economische situatie komt het bij bedrijven voor dat een deel van het vaste personeel tijdelijk geen werk heeft. Aan de werkgevers met een personeelsoverschot is gevraagd of zij voornemens zijn deze werknemers in 2009 scholing aan te bieden. Daarnaast is aan alle werkgevers gevraagd naar de bekendheid met enkele nieuwe scholingsmaatregelen.

**Tabel 2.13 Personeel waar tijdelijk geen werk voor is (N regio=303)
(N Nederland=1.550)**

	Totaal regio	Totaal Nederland
Ja	9%	8%
Nee	91%	92%
Totaal	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

² Onder een fulltime baan voor chauffeurs wordt volgens oude wetgeving een aanstelling van maximaal 60 uur per week verstaan. Dit is inmiddels verlaagd naar 55 uur. Vanaf 2010 zal de maximale werkweek van chauffeurs 48 uur bedragen.

**Tabel 2.14 Scholing werknemers die tijdelijk geen werk hebben (N regio=24)
(N Nederland=123)**

	Totaal regio	Totaal Nederland
Ja	20%	26%
Misschien	36%	24%
Nee	43%	50%
Totaal	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

In tabel 2.15 is het aandeel bedrijven te zien die de nieuwe maatregelen mobiliteitscentrum, vervroegde nascholingsverplichting en ervaringscertificaten kennen.

**Tabel 2.15 Bekendheid met nieuwe maatregelen (N regio=322)
(N Nederland=1.753)**

	Totaal regio	Totaal Nederland
Mobiliteitscentrum	42%	42%
Vervroegde nascholings-verplichting 1 maart 2009	74%	68%
Ervaringscertificaten (EVC)	45%	42%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

**Tabel 2.16 Bedrijven met openstaande vacatures
(N regio =324) (N Nederland=1.763)**

	Totaal januari 2009 Regio	Totaal januari 2009 Nederland
Bedrijven met vacatures	5%	6%
Vacaturegraad	0,5%	0,7%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Het aantal bedrijven met vacatures in regio Zuidoost 1 procentpunt lager dan landelijk (6%).

2.7 Vacatures

Vacatures

In tabel 2.16 is het percentage van bedrijven met openstaande vacatures af te lezen en is de vacaturegraad³ weergegeven.

Tabel 2.17 Vacaturegraad naar functie en een indicatie van absolute aantallen vacatures (2009) (N regio=17) (N Nederland=1.763)

Funcatiegroep	Totaal regio	Absoluut regio	Totaal Nederland	Absoluut Nederland
Chauffeurs internationaal vervoer 1-daags	1,1%	43	1,2%	148
Chauffeurs internationaal vervoer meerdaags	0,2%	9	0,4%	126
Chauffeurs nationaal vervoer	0,7%	67	0,8%	308
Logistiek administratief medewerkers	0%	0	0,7%	75
Operationeel logistiek medewerkers	0%	3	0,4%	43
Middenkader en management	0%	7	0,9%	63
Andere functiegroepen	0,5%	9	0,9%	93
Totaal	0,5%	138	0,7%	856

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Het aantal vacatures betreft in regio Zuidoost vooral de functie chauffeur internationaal vervoer 1-daags en nationaal vervoer. Ook landelijk betreffen de meeste openstaande vacatures die van chauffeur maar daar procentueel meer openstaande vacatures in de logistiek en het management.

³ De vacaturegraad is het aantal openstaande vacatures ten opzichte van het aantal personen dat op de loonlijst staat, in dit geval met een contract van minimaal 12 uur per week. De vacaturegraad is een conjunctuurindicator. Bij een neergaande conjunctuur neemt de vacaturegraad af en bij een opgaande conjunctuur neemt de vacaturegraad toe. Een hoge vacaturegraad kan duiden op een hoge mobiliteit van het personeelsbestand en kan ook duiden op een krappe arbeidsmarkt (moeilijk vervulbare vacatures).

Aan de werkgevers is gevraagd naar de verwachting wat betreft het aantal vacatures over een jaar.

Tabel 2.19 Verwachte ontwikkeling aantal vacatures voor 2009 ten opzichte van 2008 (N regio=254) (N Nederland=1.393)

	Totaal Regio	Totaal Nederland
Afname vacaturevolume	18%	13%
Vacaturevolume blijft gelijk	77%	81%
Toename vacaturevolume	5%	6%
Totaal	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Uit tabel 2.19 komt naar voren dat de ondervraagde werkgevers in regio Zuidoost negatievere verwachtingen hebben ten aanzien van de vacatureontwikkeling dan landelijk.

3 Personeel in beweging

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staan de personeelstromen in de sector centraal. Er is een overzicht gegeven van de instroom van nieuwe werknemers en hun arbeidssituatie voorafgaand aan de huidige baan (herkomst), interne doorstroom van personeel binnen bedrijven en ten slotte de uitstroom van personeel (plus aantal dienstjaren bij vertrek) en hun bestemming.

De instroom betreft het aantal aangenomen werknemers in de periode van een (kalender)jaar. Het instroompercentage is het aandeel van de instroom van nieuwe werknemers ten opzichte van het aantal werknemers aan het begin van het jaar (standcijfer).

De uitstroom betreft het aantal werknemers dat het bedrijf heeft verlaten in de periode van een (kalender)jaar. Het uitstroompercentage is het aandeel van de uitstroom ten opzichte van het aantal werknemers aan het begin van het jaar (standcijfer).

Beginstand van het jaar + de instroom - de uitstroom = eindstand van het jaar.

De interne doorstroom heeft - net als in voorgaande jaren - betrekking op de doorstroom binnen bedrijven en niet binnen de sector als geheel. Het interne doorstroompercentage is het aantal eigen medewerkers dat in een jaar tijd binnen het eigen bedrijf is doorgestroomd naar een andere functie, ten opzichte van de totale werkgelegenheid van het eigen bedrijf.

3.2 Instroom en herkomst van nieuw aangenomen personeel

In deze paragraaf wordt de instroom van personeel en hun herkomst toegelicht.

Instroom van personeel

In de volgende figuur staat het aandeel bedrijven waar nieuw personeel is aangenomen.

Figuur 3.2 *vertaald naar tabel.* **Aandeel bedrijven dat in 2008 nieuw personeel heeft aangenomen (N=324)**

	Totaal regio	Totaal Nederland
Aandeel bedrijven dat in 2008 nieuw personeel heeft aangenomen	44%	36%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

In regio Zuidoost hebben 8 procentpunt meer bedrijven nieuw personeel aangenomen dan landelijk.

In tabel 3.1 is het aandeel nieuw aangenomen personeel per functiegroep ten opzichte van het aantal werknemers in de betreffende functiegroep af te lezen.

Tabel 3.1 Nieuw aangenomen personeel als aandeel van de werkgelegenheid naar functie (N regio=282) (N Nederland=1.763)

	Aandeel aangenomen medewerkers 2008* Regio	Aandeel aangenomen medewerkers 2008* Nederland
Chauffeur	11%	12%
Logistiek medewerker	17%	12%
Andere functie	9%	9%
Totaal	11%	12%

* Exclusief meewerkende gezinsleden en eigenaren. Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Het aandeel aangenomen logistiek medewerkers is in regio Zuidoost 5% hoger dan landelijk (12%).

3.3 Interne doorstroom

In tabel 3.4 is af lezen bij hoeveel procent van de bedrijven interne doorstroom heeft plaatsgevonden.

Tabel 3.4 Aandeel bedrijven met interne doorstroom (N regio=324) (N Nederland=1.763)

	Totaal regio	Totaal Nederland
Aandeel bedrijven met interne doorstroom	8%	6%

a) Afgeronde aantallen.

b) Totaal telt niet op omdat er bedrijven zijn met doorstromende medewerkers in verschillende functiecategorieën.

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

3.4 Uitstroom en bestemming

Uitstroom van personeel (personeelsverloop)

De vraag naar nieuw personeel wordt voor een belangrijk deel bepaald door de uitstroom van zittend personeel gedurende het jaar. Figuur 3.5 geeft een overzicht van het aandeel bedrijven in het BGV met vertrokken personeel, onderverdeeld naar functie (de personeelcategorie 'overig' is weggelaten dit jaar).

Figuur 3.5 vertaald naar tabel. Aandeel bedrijven met uitstroom in 2008 (N regio=324) (N Nederland=1.762)

	Totaal regio	Totaal Nederland
Ja, chauffeurs uitgestroomd	41%	34%
Ja, logistiek medewerker(s) uitgestroomd	8%	8%
Nee, er is geen personeel uitgestroomd	57%	63%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Uit figuur 3.5 blijkt dat in regio Zuidoost 7 procentpunt meer chauffeurs zijn uitgestroomd dan landelijk.

Dit jaar is voor het eerst aan werkgevers gevraagd naar het aantal dienstjaren van de laatst vertrokken medewerker. In tabel 3.7 zijn de resultaten hiervan weergegeven.

Tabel 3.7 Aantal dienstjaren laatst uitgestroomde medewerker naar functie

	Totaal regio	Regio N	Totaal Nederland	Nederland N
Chauffeur	4,7	134	4,8	630
Logistiek medewerker	6,0	22	4,3	130

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

4 Scholingbeleid in ontwikkeling

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het onderwerp scholing. In het onderzoek lag de focus op de activiteiten van de individuele ondernemingen op het gebied van scholingbeleid. Het arbeidsmarktbeleid zoals dat wordt gevoerd in het beroepsgoederenvervoer door intermediaire organisaties blijft hier geheel buiten beschouwing. Het doel is na te gaan wat er gebeurt op bedrijfsniveau in de sector.

4.2 Beroepsonderwijs

Er is gevraagd hoeveel leerlingen de werkgevers in 2009 verwachten te kunnen plaatsen. Het gaat hierbij uitdrukkelijk alleen om werkgevers in het beroepsgoederenvervoer. In hoeverre leerlingen ook buiten de sector kunnen worden geplaatst, is niet bekend. Er is alleen gevraagd of het aantal zal toenemen, gelijk zal blijven of zal afnemen. De percentages in tabel 4.3 zijn gebaseerd op de verwachtingen van het aantal plaatsen ten opzichte van het huidige aantal leerlingen in het eigen bedrijf.

**Tabel 4.3 Aantal mbo-leerlingen (bbl-leerlingen en/of bol-leerlingen)
(N regio=216) (N Nederland=1.252) verwachting voor 2009**

	Totaal regio	Totaal Nederland
Afname van het aantal leerlingen	5%	3%
Het aantal leerlingen blijft gelijk	94%	94%
Toename van het aantal leerlingen	2%	3%
Totaal	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

4.3 Scholing van werknemers

Het Europese scholingsbeleid voor chauffeurs kent sinds maart 2009 enkele aanpassingen. De aanpassingen zijn vastgelegd in de Europese Richtlijn Vakbekwaamheid. De volgende twee tabellen laten de resultaten zien van de vragen of de werkgever bekend is met de nieuwe richtlijn en of er naar gehandeld wordt.

**Tabel 4.6 Kennis van de Europese Richtlijn Vakbekwaamheid (N regio=324)
(N Nederland=1.758)**

	Totaal regio	Totaal Nederland
Ja	86%	79%
Nee	14%	21%
Totaal	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

In regio Zuidoost hebben 7 procentpunt meer bedrijven kennis van de Europese Richtlijn Vakbekwaamheid dan landelijk.

Een onderdeel van de nieuwe richtlijn is het maken van een individuele (scholing)planning per chauffeur. De mate waarin dit door de bedrijven gedaan wordt is te zien in tabel 4.7.

**Tabel 4.7 In het kader van de Europese richtlijn een planning gemaakt
(N regio=281) (N Nederland=1.417)**

	Totaal regio	Totaal Nederland
Ja	15%	16%
Nee	85%	84%
Totaal	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer

5 Economische recessie

5.1 Inleiding

De tweede helft van 2008 stond in het teken van de kredietrecessie. Na jaren van groeiende economie brengt de recessie veel onzekerheid met zich mee. Het beperken en terugdringen van de recessie vergt inzicht in de situatie en de mogelijke gevolgen. De vragenlijst voor werkgevers is daarom aangevuld met een extra onderdeel over de recessie.

Achtereenvolgens is gevraagd naar de verwachtingen voor 2009 ten aanzien van de omzet, het rendement en de investeringen. Daarna is gevraagd naar de mate waarin specifieke maatregelen zijn getroffen en in hoeverre er in de nabije toekomst nog maatregelen getroffen zullen worden aangaande het personeel.

5.2 Verwachtingen van werkgevers in het BGV

Voordat bedrijven de eerste tekenen van de economische recessie voelden was sprake van een continue groei. Bedrijven zagen vooral de laatste twee tot drie jaar een stijging van de omzet. Uit de persoonlijke interviews blijkt dat de gevolgen van de recessie zich vertalen in vraaguitval (10-50% is genoemd). Bedrijven geven aan minder grote hoeveelheden te behandelen en te transporteren.

**Tabel 5.1 Verwachtingen ten aanzien de omzet voor 2009 (N regio=303)
(N Nederland=1.631)**

	Totaal regio	Totaal Nederland
Sterke afname van de omzet	13%	13%
Afname van de omzet	50%	50%
De omzet blijft gelijk	30%	29%
Toename van de omzet	6%	8%
Sterke toename van de omzet	0%	0%
Totaal	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

**Tabel 5.2 Verwachtingen ten aanzien van het rendement voor 2009
(N regio=296)(N Nederland=1.572)**

	Totaal regio	Totaal Nederland
Sterke afname van het rendement	10%	11%
Afname van het rendement	50%	49%
Het rendement blijft gelijk	32%	30%
Toename van het rendement	7%	10%
Sterke toename van het rendement	0%	0%
Totaal	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Tabel 5.3 Verwachtingen ten aanzien van uw investeringen voor 2009 (N=296)

	Totaal regio	Totaal Nederland
Sterke afname van de investeringen	8%	9%
Afname van de investeringen	44%	38%
De investeringen blijven gelijk	34%	40%
Toename van de investeringen	14%	11%
Sterke toename van de investeringen	1%	1%
Totaal	100%	100%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Uit tabel 5.1 en 5.2 komt naar voren dat de verwachtingen in regio Zuidoost voor de omzet en het rendement in 2009 vergelijkbaar zijn met de landelijke verwachtingen. De verwachtingen ten aanzien van de investering zijn iets negatiever dan landelijk (tabel 5.3).

5.3 Maatregelen

Er is geen uitvoerig onderzoek gedaan naar bedrijfseconomische maatregelen. In dit onderzoek is vooral nagegaan welke maatregelen bedrijven treffen op personeelsgebied.

Aan de groep bedrijven die al maatregelen hebben getroffen is gevraagd welke maatregelen zij hiervoor nemen. De resultaten hiervan zijn weergegeven in tabel 5.4.

Ook is de vraag gesteld of er *in de nabije toekomst dergelijke maatregelen getroffen zullen worden* en wat voor soort maatregelen dit zullen zijn (tabel 5.5).

Tabel 5.4 Top 10 van de reeds getroffen maatregelen om de economische recessie te beperken 2008 (N regio=126) (N Nederland=617)

	Totaal regio	Totaal Nederland
Ontslag van personeel	27%	28%
Arbeidstijdverkorting	26%	22%
Kostenbesparing	13%	12%
Verandering van functie van werknemers	11%	7%
Acquireren / werk binnenhalen	8%	6%
Tijdelijke contracten niet verlengen	7%	4%
Overuren beperken	4%	4%
Omscholing / bijscholing	4%	4%
Kostenbeheersing / kosten in de gaten houden	4%	4%
Minder of in beperkte mate investeren	4%	4%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

Tabel 5.5 Top 10 van de in de toekomst nog te treffen maatregelen tegen de recessie (N regio=85) (N Nederland=376)

	Totaal regio	Totaal Nederland
Ontslag van personeel	47%	43%
Arbeidstijdverkorting	27%	28%
Verandering van functie van werknemers	14%	12%
Omscholing / bijscholing	14%	7%
Kostenbesparing	10%	7%
Tijdelijke contracten niet verlengen	5%	6%
Acquireren / werk binnenhalen	5%	4%
Efficiency verbeteren	4%	3%
Overuren beperken	2%	3%
Verkopen (vracht)wagen(s)	2%	3%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer

Het percentage bedrijven in regio Zuidoost waarvoor arbeidstijdverkorting in 2008 een belangrijke maatregel tegen de economische recessie is geweest, is 4 procentpunt hoger dan landelijk. De bedrijven gaan naar verwachting in de toekomst meer personeel ontslaan dan landelijk (4%) maar ook meer doen aan omscholing en bijscholing dan landelijk (7%).

Er zijn stellingen over de economische recessie voorgelegd aan de werkgevers. De onderwerpen betreffen het al of niet aannemen van bbl-leerlingen tijdens de recessie, de hoogte van het opleidingsbudget, het verschaffen van werk aan chauffeurs, het voeren van een divers personeelsbeleid en het zicht op het einde van de recessie (tabel 5.6).

**Tabel 5.6 Stellingen aangaande de economische ontwikkelingen (N regio=±285)
(N Nederland=1.750)**

		Totaal regio	Totaal Nederland
In tijden van recessie worden ook bbl-leerlingen aangenomen	Helemaal mee eens	1%	2%
	Mee eens	16%	18%
	Neutraal	43%	37%
	Mee oneens	34%	37%
	Helemaal mee oneens	7%	6%
In tijden van recessie blijft het opleidingsbudget gelijk	Helemaal mee eens	1%	2%
	Mee eens	38%	43%
	Neutraal	31%	27%
	Mee oneens	26%	25%
	Helemaal mee oneens	4%	3%
Zoveel mogelijk chauffeurs worden aan de slag gehouden	Helemaal mee eens	11%	8%
	Mee eens	56%	59%
	Neutraal	23%	22%
	Mee oneens	8%	10%
	Helemaal mee oneens	1%	2%
In tijden van recessie wordt ook gewerkt aan een divers personeelsbeleid	Helemaal mee eens	2%	2%
	Mee eens	38%	41%
	Neutraal	42%	37%
	Mee oneens	15%	19%
	Helemaal mee oneens	3%	3%
De recessie zal in de loop van 2010 voorbij zijn	Helemaal mee eens	5%	3%
	Mee eens	64%	65%
	Neutraal	18%	15%
	Mee oneens	13%	16%
	Helemaal mee oneens	1%	1%

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.

6 Conclusie

Economische recessie

Grotere daling werkgelegenheid

De economische recessie eind 2008 is gepaard gegaan met een afname van de werkgelegenheid in het beroepsgoederenvervoer. In 2008 is in regio Zuidoost de totale werkgelegenheid met 3% afgenomen. Landelijk is dit 1%.

In 2009 verwachten de bedrijven in regio Noordoost meer last te zullen hebben van de economische recessie. De voorspelling van bedrijven is een verdere afname van de werkgelegenheid met 5%, 2% meer afname dan in 2008. Landelijk is dit 2%.

Sterkere daling vacatures

In regio Zuidoost is de vacaturegraad sterker afgenomen dan landelijk. Er zijn vooral vacatures als chauffeur. De verwachtingen ten aanzien van de ontwikkeling van het personeelsvolume en van het aantal beschikbare vacatures is negatiever dan landelijk.

Personeel in beweging

Algemeen opleidingsniveau lager dan landelijk

Het opleidingsniveau van de chauffeurs in regio Zuidoost is vergelijkbaar met het opleidingsniveau van chauffeurs.

Meer uitstroom

De uitstroom is in regio Zuidoost 7 procentpunt hoger dan landelijk. Het aandeel bedrijven dat in 2008 nieuw personeel heeft aangenomen is hoger dan landelijk. De nieuw ingevulde functie betroffen vooral die van logistieke medewerkers

Scholingbeleid in ontwikkeling

Weinig verschillen met landelijk gemiddelde

Het scholingsbeleid van regio Zuidoost komt bijna overeen met het algemene scholingsbeleid in Nederland.

Economische recessie

Verwachtingen regio vergelijkbaar met de landelijke verwachtingen

- De verwachtingen ten aanzien van de omzet en het rendement zijn in regio Zuidoost vergelijkbaar met de landelijke verwachtingen. In regio Zuidoost zijn bedrijven wel iets negatiever over de investeringen in de toekomst.
- Het aandeel bedrijven in regio Zuidoost voor wie het ontslaan van personeel nu en in de toekomst de belangrijkste maatregel tegen de economische recessie is, is iets hoger dan het landelijke aandeel. De bedrijven hebben echter ook

arbeidstijdverkorting als maatregel ingezet en geven vaker dan landelijk aan personeel in de toekomst te willen bijscholen of omscholen.

In tabel 6.1 zijn de belangrijkste ontwikkelingen in het beroepsgoederenvervoer in regio Zuidoost weergegeven. De korte en lange termijn vooruitzichten zijn weergegeven. Wanneer de resultaten van de regio opvallend afwijken van de landelijke resultaten staan deze vermeld tussen haakjes.

Tabel 6.1 Overzicht belangrijkste resultaten 2009

		2008 (tov 2007)	Vooruitzicht 2010	Vooruitzicht 2010-2012
Totale sector	Werkgelegenheid	-3%	-5% (-2%)	
	Omzet		Afname	
	Personeelsvolume		Blijft gelijk	Blijft gelijk
	Uitzendvolume		Blijft gelijk	Blijft gelijk
	Leerling bol/bbl		Blijft gelijk	

Bron: werkgeversonderzoek beroepsgoederenvervoer.